

УДК 658.152

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ВІННИЧЧИНИ

*Єпіфанова І.Ю.**Вінницький національний технічний університет*

В статті розглянуто зміст інвестиційної діяльності, проаналізовано інвестиційну діяльність машинобудівних підприємств Вінниччини. Доведено необхідність більш тісного інтегрування інвестиційної діяльності в систему управління господарською діяльністю підприємств та організаційну структуру управління.

In article the maintenance of investment activity is considered, investment activity of Vinnichchina's machine-building enterprises is analyzed. Necessity of closer integration of investment activity for a control system of economic activities of the enterprises and organizational structure of management is proved.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, ефективність, інтегрований підхід.

Актуальність проблеми. Макроекономічне зростання економіки країни в цілому залежить від ступеня економічного зростання окремих мікроелементів, зокрема підприємств. Стратегія розвитку будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності з моменту створення передбачає забезпечення постійного економічного зростання за рахунок збільшення обсягів результатів підприємницької діяльності, а також галузевої, асортиментної та регіональної диверсифікації цієї діяльності. Економічне зростання забезпечується насамперед за рахунок інвестиційної діяльності, у процесі якої реалізуються довгострокові стратегічні цілі суб'єктів діяльності.

Особливої актуальності при цьому набуває питання інтегрування інвестиційної діяльності у систему управління підприємством в цілому в період кризового розвитку економіки, оскільки в цей період більшість підприємств зазнає значних збитків і втрачає такий елемент фінансування інвестицій як власні кошти.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. В науковій економічній літературі існує безліч модифікацій поняття "інвестиції", поява яких зумовлена специфікою, традиціями різних економічних шкіл

і течій. Так, австрійською школою “граничної корисності” інвестиції трактуються як обмін задоволення сьогоднішніх потреб на задоволення їх у майбутньому. Дж. Кейнс розумів під інвестиціями ту частину нагромадженого за певний період прибутку, що не була використана для споживання [9, с.125].

Шарп У. вважає, що “інвестувати – значить розлучатись із грошми сьогодні з тим, щоб одержати більшу їх суму в майбутньому” [10, с.1].

Гітман Л., Джонк М. розуміють інвестиції як спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити його збереження або зростання [5, с. 10].

Однак, більшість західних авторів вважає, що процес залучення інвестицій своєю кінцевою метою передбачає отримання додаткового прибутку.

Метою роботи є визначення особливостей інвестиційної діяльності та розроблення заходів з її покращення та інтегрування в систему управління підприємством в цілому в кризовий період розвитку економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес здійснення інвестицій є інвестиційною діяльністю. На сьогодні в Україні налічується велика кількість законів та інших нормативно-правових актів, які спрямовані на регулювання інвестиційної діяльності. Серед них неможливо не відмітити Закон України “Про інвестиційну діяльність” [1], Закон України “Про іноземні інвестиції” [2], Закон України “Про режим іноземного інвестування” [4], Закон України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження» [3], які утворюють законодавчу базу інвестиційної діяльності.

Інвестування охоплює велику кількість суб’єктів, кожен з яких має потребу або надлишок грошових коштів. Населення виступає “чистим” інвестором, бо має збереження, а держава і виробництво – “чистим” їх споживачем.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» суб’єкти господарювання самостійно визначають цілі, напрямки, джерела інвестицій і механізм їх управління [1].

Управління інвестиціями повинне ґрунтуватися на оптимізації співвідношення між рішенням поточних і стратегічних задач розвитку підприємства з урахуванням довгострокового характеру інвестиційних процесів, метою чого є розширення виробництва та збільшення ефективності діяльності.

Ефективність інвестиційної діяльності машинобудівного підприємства значною мірою залежить від якості організації управління нею. Прийняття рішень про інвестиції є одним з найбільш складних і важливих завдань управління. Це спричинює необхідність інтегрування усіх учасників процесу управління інвестиційною діяльністю підприємства в єдину структуру управління, яка є складовою організаційної структури підприємства.

Згідно із Законом України “Про інвестиційну діяльність” нею є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [1]. Такої ж думки дотримується Федоренко В.Г., який розглядає інвестиційну діяльність як комплекс заходів і дій фізичних та юридичних осіб, які вкладають власні кошти (у матеріальній, фінансовій або іншій майновій формі) з метою отримання прибутку [8, с.14].

У процесі реалізації своєї основної мети інвестиційна діяльність спрямована на вирішення ряду найважливіших завдань розвитку економіки. Вирішальна роль у реалізації інвестицій належить галузям інвестиційного комплексу, передусім будівництву. Тому основним завданням інвестиційної діяльності є визначення шляхів розвитку галузей. Розвинений інвестиційний комплекс дозволяє забезпечувати стійкі темпи зростання народного господарства, запроваджувати найновітніші досягнення технічного прогресу, реалізовувати великі соціально-економічні завдання та сприятиме виходу із кризи.

Інвестиційна діяльність спрямована на забезпечення зростання рівня прибутку, який є основним показником, що характеризує результати не лише інвестиційної, але й усієї виробничо-господарської діяльності підприємства.

Інвестиційна діяльність спрямована і на забезпечення мінімізації інвестиційних ризиків. Сучасне ринкове середовище немислиме без

ризиком. За певних несприятливих умов ці ризики можуть викликати втрату не тільки прибутку та додаткового доходу від інвестицій, але й частини інвестованого капіталу. Ці обставини зумовлюють необхідність пошуку шляхів та способів зниження ризику при реалізації інвестиційних проектів.

В процесі здійснення інвестиційної діяльності забезпечується підвищення рівня фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

У кризовий період розвитку економіки особливо гостро відчувається брак інвесторів, що зумовлює необхідність високого рівня якості управління підприємством в цілому та його інвестиційною діяльністю зокрема. Доцільність інвестування в окреме підприємство визначається низкою показників, основними з яких є його ліквідність, фінансова стійкість, здатність отримувати прибуток та наявність перспектив розвитку.

Про якість та ефективність управління підприємством певною мірою свідчать обсяги реалізації та здатність до їх нарощування. На рис. 1 відображені темпи зростання виробництва продукції машинобудування по Україні в цілому та по Вінницькій області, з якого видно, що на протязі 2002-2007рр. спостерігається нерівномірна динаміка обсягів виробництва продукції машинобудування як по Україні в цілому, так і по Вінницькій області.

Якщо по Україні в цілому на протязі 2002-2004рр. спостерігається постійне зростання темпів росту виробництва продукції машинобудування, то по Вінницькій області в 2003р. підприємствами машинобудування було вироблено продукції менше ніж в 2002р. Разом з тим, незважаючи на зменшення темпів зростання виробництва в 2005р., обсяги виробництва по Вінниччині перевищили обсяги виробництва по Україні, що є позитивним.

Відсутність чіткої політики уряду стосовно розвитку сільського господарства призвели до того, що якщо по Україні в цілому на протязі 2005-2007рр. спостерігалось зростання обсягів виробництва продукції машинобудування, то по Вінницькій області, машинобудівні підприємства якої в першочергово орієнтовані на виробництво сільськогосподарської техніки, спостерігався спад обсягів виробництва.

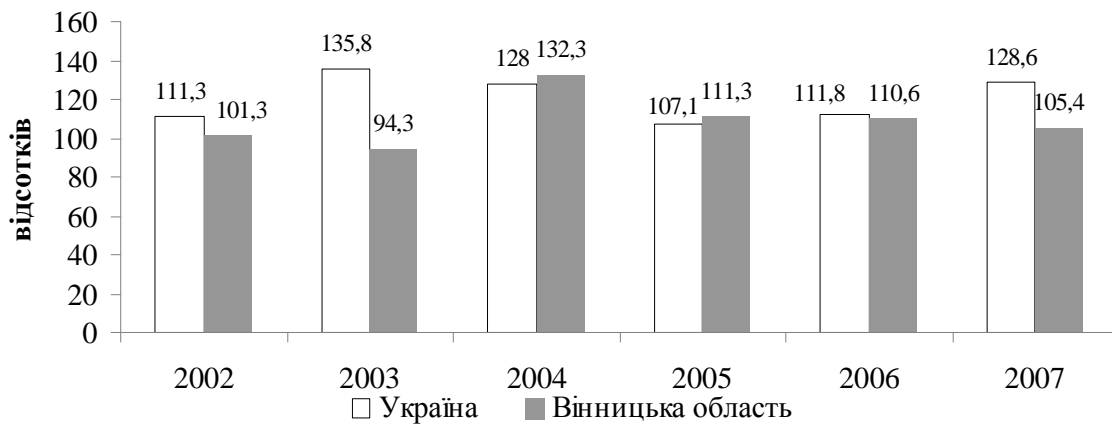

Рис. 1. Індеси виробництва продукції машинобудування (відсотків)(за даними [7])

В табл. 1 наведені обсяги реалізованої продукції машинобудівної галузі Вінниччини та її частка в загальному обсязі промислової продукції за 2004-2007 рр., з якої видно, що частка реалізованої продукції важкою промисловістю в середньому за 2004-2007рр. не перевищує 10%. Це пояснюється тим, що область є аграрно спрямованою. В цілому підприємствами машинобудівної галузі в 2007р. було реалізовано продукції на суму 890275,8 тис. грн., тобто існує позитивна динаміка зростання обсягів реалізації, що є досить позитивним, зважаючи на незначне скорочення темпів зростання виробництва. Спостерігається тенденція до зростання частки виробництва електричного, електронного та оптичного устаткування при зменшенні частки виробництва машин та устаткування. Крім того, зменшується частка реалізації виробництва транспортних засобів та устаткування.

Обсяги інвестицій в основний капітал за даними складовими машинобудування наведені на рис. 2.

З рис. 2 видно, що саме у виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування найбільш інтенсивніше вкладаються інвестиції в основний капітал, що є досить позитивним зважаючи на зростання даної складової машинобудування в загальному обсязі реалізованої продукції. Разом з тим, негативним є суттєве скорочення обсягів інвестування у виробництво машин та устаткування.

Таблиця 1. Частка та обсяги реалізованої продукції машинобудування за 2004-2007рр.

Промисловість	2004		2005		2006		2007	
	тис.грн.	у % до підсумку	тис.грн.	у % до підсумку	тис.грн.	у % до підсумку	тис. грн.	у % до підсумку
Промисловість	5684218,8	100	7404242,9	100	9245635,4	100	11806358,9	100
Машинобудування	524197,4	9,2	620442,7	8,4	729819,7	7,9	890275,8	7,6
виробництво машин та устаткування	353126,3	6,2	416058,0	5,6	450555,3	4,9	538728,5	4,6
виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування	81121,9	1,4	102001,1	1,4	174906,9	1,9	249971,2	2,1
виробництво транспортних засобів та устаткування	89949,2	1,6	102383,6	1,4	104357,5	1,1	101576,1	0,9

Рис. 2. Обсяги інвестицій в основний капітал підприємств машинобудування Вінниччини (тис. грн.) (за даними [6])

Одним з основних напрямків підвищення ефективності управління інвестиційними процесами на машинобудівних підприємствах є використання комплексного інтегрованого підходу до інвестування. Комплексне інвестиційне управління – це системно інтегрований процес управління сукупністю інвестиційних проектів, які підпорядковані

єдиній стратегічній меті підприємства, орієнтований на успішну реалізацію інвестиційної програми підприємства.

В умовах обмежених власних фінансових ресурсів комплексне інвестиційне управління може розглядатися як один з прийнятних підходів до управління інвестиційною діяльністю на машинобудівному підприємстві. Застосування даної концепції при реалізації інвестиційної програми підприємства сприятиме оптимізації управлінських рішень в інвестиційній сфері, ефективнішому використанню обмежених інвестиційних ресурсів підприємства, зниженню потреби в ресурсах, що залучаються, позитивній динаміці основних показників фінансово-господарської діяльності.

Висновки. Таким чином, машинобудівним підприємствам Вінниччини доцільним є удосконалення організаційної структури та управління підприємствами в цілому шляхом більш тісного інтегрування інвестиційної складової в систему управління. З цією метою необхідним є комплексний аналіз фінансового стану підприємств та вироблення комплексного показника оцінювання ефективності діяльності підприємств в цілому з урахуванням інвестиційної складової.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-ХІІ, редакція від 01.01.2008 на підставі 1026-16. – <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про іноземні інвестиції» від 13.03.1992 № 2198-ХІІ, редакція від 01.01.2008 на підставі 1026-16. – <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Закон України «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження» від 17.02.2000 № 1457-ІІІ. – <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 № 93/96-ВР, редакція від 11.06.2003 на підставі 762-15. – <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Гитман Л. Дж., Джонк М.Д. Основы инвестирования: Пер. с англ. – М.: Дело, 1999. – 991 с.
6. Головне управління статистики у Вінницькій області – <http://www.vous.vin.ua>.
7. Держкомстат України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: Навч. посібник. – 2-ге вид., доп. – К.: МАУП, 2001. – 280с.
9. Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України. – К.: Знання, КОО, 1999. – 514с.
10. Шарп У., Александер Г., Бэйли Дж. Инвестиции: Пер. с англ. – М.: Инфра-М, 2001. – 1028с.